

DE APA RICHTLIJNEN UITGELEGD: GENERATIEVE AI

Werkgroep APA *Versie 1.0*

1. Inleiding
2. In de tekst
 - 2.1 GenAI als schrijfhulp voor teksten
 - 2.2 GenAI als onderzoekstool
 - 2.2.1 Tekst als input en output
 - 2.2.2 Input anders dan tekst
 - 2.2.3 Output anders dan tekst
3. Bronnenlijst
4. Meer voorbeelden

1 INLEIDING

Met de introductie van ChatGPT is er ook vraag ontstaan naar uitleg over het gebruik van deze en andere generatieve AI (GenAI) in de tekst en in de bronnenlijst van een publicatie volgens de APA-richtlijnen. Een officiële richtlijn van de APA Style experts uit Amerika laat op zich wachten, tot nu toe is er alleen een blogbericht over [ChatGPT](#) gepubliceerd.

De Werkgroep APA heeft het initiatief genomen om zelf een richtlijn op te stellen die recht doet aan de bestaande APA-richtlijnen en gericht is op toepasbaarheid in een publicatie, zowel voor de student als voor de beoordelaar. De werkgroep volgt de aanbevelingen die in genoemd blog zijn gegeven.

De resultaten van AI zijn niet terug te vinden door andere gebruikers van de tool. Omdat GenAI telkens een andere output geeft, ook wanneer je dezelfde prompt/input gebruikt, zijn de resultaten niet te reproduceren door anderen.

GenAI is in staat om vanuit diverse typen input, ook weer diverse typen output te maken. Deze handleiding besteedt daarom naast de input van tekst (zoals bij ChatGPT), nadrukkelijk aandacht aan andere vormen van in- en output.

2 IN DE TEKST

Verwijzing tussen haakjes: (Ontwikkelaar, jaar)
Verwijzing als lopende tekst: Ontwikkelaar (jaar)

Voorbeeld

Verwijzing tussen haakjes: (Microsoft, z.d.)

Verwijzing als lopende tekst: Microsoft (z.d.)

Geef in de tekst aan hoe GenAI is gebruikt. Dat kan bijvoorbeeld in de inleiding (als de tool een schrijfhulp was) of bij de beschrijving van je methode van onderzoek.

2.1 GenAI als schrijfhulp voor teksten

Heb je GenAI gebruikt ter ondersteuning voor het opstellen van de tekst van je publicatie, bijvoorbeeld om spelfouten uit je tekst te halen of formuleringen van zinnen aan te passen, dan vermeld je het gebruik van de tool in de inleiding. In dit geval is het niet nodig de prompt op te nemen in je verslag.

Alleen bij de eerste vermelding wordt de naam van de tool cursief geschreven.

Voorbeeld

Een verplicht onderdeel van deze opdracht was het maken van een lekensamenvatting. Hiervoor is gebruik gemaakt van *Read Easy.ai* (Digitaal Toegankelijk, z.d.). Read Easy.ai is een extensie voor Word die helpt een tekst op B1-niveau te verwoorden.

2.2 GenAI als onderzoekstool

Gebruik je de tool anders dan als schrijfhulp, beschrijf dat in het deel van de tekst waarin je de methode van je onderzoek verantwoordt.

Vermeld minimaal deze drie zaken:

- welke tool je gebruikt hebt (op dezelfde manier als in 2.1 beschreven)
- omschrijving van de input in de tool (zie 2.2.1 en 2.2.2)
- omschrijving van de output van de tool (zie 2.2.1 en 2.2.3)

Indien van toepassing kan in de tekst ook worden aangegeven hoe vaak, in welke periode, etc. de tool is gebruikt.

Als je bij het gebruik van GenAI instellingen kunt veranderen, vermeld dat dan ook op een wijze en met een gedetailleerdheid die door de opleiding gevraagd wordt.

2.2.1 Tekst als input en output

Noteer de prompt, dit kan eventueel in een bijlage bij lange teksten of meerdere prompts, voor zover relevant voor de publicatie.

De tekst die de tool maakt (output), vermeld je ook. Dit kan in zijn geheel, of alleen het relevante gedeelte. Net als bij de input, mag dit in de tekst zelf, of in een bijlage (als dit de publicatie leesbaarder maakt).

Heeft de tool de mogelijkheid om een link aan te maken naar het gespreksverslag (zoals ChatGPT), dan kan deze link vermeld worden in de bronnenlijst en hoeft geen kopie opgenomen te worden in de publicatie. De tool zelf kan deze optie bieden, maar er zijn ook websites waar gespreksverslagen tussen mensen en GenAI kan worden opgeslagen, bijvoorbeeld <https://aiarchives.org/>.

Voorbeeld 1

Voor het opstellen van de onderzoeksvraag is gebruik gemaakt van *ChatGPT* (OpenAI, 2024) met als prompt: “Bedenk een vraagstelling bij een literatuuronderzoek over onderwijs op hogescholen aan studenten met een visuele handicap”.

Aan de hand van de uitkomst, “Wat zijn de belangrijkste uitdagingen en best practices voor het bieden van effectief onderwijs aan studenten met een visuele handicap aan hogescholen, en welke aanpakken kunnen bijdragen aan het verbeteren van de toegankelijkheid en het leerrendement voor deze studenten?”, heb ik deze onderzoeksvraag geformuleerd:

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen en best practices bij het verhogen van het leerrendement bij onderwijs aan hogeschoolstudenten met een visuele handicap?

Voorbeeld 2

(OpenAI, 2024; zie Bijlage A voor de volledige transcriptie van de chat).

Voorbeeld 3

De concepttekst voor de brochure voor laaggeletterden is ingevoerd in *Slimtaal* (Loo van Eck, z.d.). Deze concepttekst is te vinden in Bijlage A.

Suggesties voor aanpassingen die Slimtaal gaf (zie Bijlage B), zijn doorgevoerd in de tweede concepttekst. Dit tweede concept (zie Bijlage C) is voorgelegd aan de leden van het testpanel.

2.2.2 Input anders dan tekst

Was de input die je gebruikte in de tool geen tekst, dan vermeld je welk type media je hebt ingevoerd. Het kan gaan om een afbeelding, film, een vorm van audio (spraak, muziek, etc.), programmeercode, etc.

Er zijn twee situaties mogelijk:

- De input is eigen werk: plaats deze input in een bijlage of maak deze online beschikbaar. Vermeld de bron in de tekst en in de bronnenlijst. Gebruik daarvoor de regels die bij het type materiaal passen uit *De APA-richtlijnen uitgelegd* (Werkgroep APA, 2021). Noteer als auteur jouw eigen naam.
- De input is geen eigen werk: vermeld de bron in de tekst en in de bronnenlijst, zoals beschreven in *De APA-richtlijnen uitgelegd*.

N.B. Als er auteursrechten rusten op het ingevoerde materiaal, vermeld dat dan. Zie hiervoor Hoofdstuk 4 van *De APA-richtlijnen uitgelegd*. Let er op dat wellicht toestemming gevraagd moet worden aan de auteursrechthebbende van het materiaal.

2.2.3 Output anders dan tekst

Vermeld welk type media GenAI als output heeft gegeven. Plaats (het relevante deel van) de output in een bijlage of maak het online beschikbaar via een URL, bijvoorbeeld een video op YouTube. Gebruik daarvoor de toepasselijke regels uit *De APA-richtlijnen uitgelegd*. In dit geval is de auteursnaam jouw eigen naam.

Fictief voorbeeld afbeelding (input) naar video (output):

In de tekst

Tegenwoordig zijn generatieve AI-tools in staat een video te maken op basis van een foto. De foto in Figuur 1, met daarop voetgangers op een stoep, heeft als basis gediend voor de video *Voetgangers op straat* (Bakker, 2024) waarin de voetgangers daadwerkelijk lopen. Deze video is te vinden op YouTube en is gemaakt met *Gen-2* (Runway, z.d.).

Figuur 1

Voetgangers op straat

Opmerking. Overgenomen uit *Mensen die op straat lopen* door B. Sayles, 2018 (<https://www.pexels.com/nl-nl/foto/mensen-die-op-straat-lopen-1000754/>). In het publieke domein.

Bronnenlijst

Bakker, A. (2024, 10 april). *Voetgangers op straat* [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 10 april 2024, van https://www.youtube.com/watch?v=E_ASeUXw0-3

Runway. (z.d.). *Gen-2* [Generatieve AI]. <https://app.runwayml.com>

Sayles, B. (2018, 8 april). *Mensen die op straat lopen*. Pexels. Geraadpleegd op 10 april 2024, van <https://www.pexels.com/nl-nl/foto/mensen-die-op-straat-lopen-1000754/>

3 BRONNENLIJST

Ontwikkelaar. (jaar). *Naam AI-tool* (Versie) [Generatieve AI]. <https://xxxx>

Voorbeeld

OpenAI. (2024). *ChatGPT* (Versie 3.5) [Generatieve AI]. <https://chat.openai.com>

Zoals aangegeven in paragraaf 2 vermeld je in de bronnenlijst:

- de gebruikte GenAI.
- de link naar het gespreksverslag, of:
de input in GenAI (als deze niet in de publicatie zelf is opgenomen), én
de output die GenAI maakte (als deze niet in de publicatie zelf is opgenomen).

De vermelding van GenAI bestaat uit zes onderdelen:

1. **Ontwikkelaar** De naam van het bedrijf dat GenAI aanbiedt.
2. **Jaar** Noem het jaartal, als dit ontbreekt z.d. (=zonder datum).
3. **Naam GenAI** De naam staat cursief.
4. **Versie** Noteer versie + nummer tussen ronde haakjes, laat dit onderdeel weg als er geen versienummer wordt gegeven.
5. **Omschrijving** Geef tussen vierkante haakjes de beschrijving: [Generatieve AI].
6. **URL** Noem de weblink zonder raadpleegdatum.

4 MEER VOORBEELDEN

In de tekst

In Figuur 2 is te zien hoe de bibliotheek er in de toekomst uit zou kunnen zien.

Boven de afbeelding

Figuur 2

Een bibliotheek in het jaar 2030

Onder de afbeelding

Opmerking. Afbeelding gegenereerd met de prompt "Maak een fotorealistische afbeelding van een bibliotheek in het jaar 2030" door Microsoft, *Copilot*, z.d. (<https://copilot.microsoft.com/>).

Bronnenlijst

Microsoft. (z.d.). *Copilot* [Generatieve AI]. <https://copilot.microsoft.com/>

Let op: onder de afbeelding komt geen copyrightvermelding te staan omdat er nog geen uitsluitel is over door AI gegenereerde afbeeldingen en auteursrecht.

In de tekst

Nadat ik mijn onderzoeksvraag heb opgesteld heb ik *Gemini* (Google, 2024) gevraagd: "Formuleer 5 deelvragen voor de onderzoeksvraag: welke technieken kunnen docenten in het voortgezet onderwijs inzetten om jongeren met problemen te begeleiden?"

Op basis van de input heb ik

Bronnenlijst

Google. (2024). *Gemini* [Generatieve AI]. <https://gemini.google.com/>

In de tekst

De discussie over de vorm van de aarde (plat of een bol) is recent opgelaaid in de vorm van complottheorieën. Deze worden veelal verspreid via social media. De discussie is ook te voeren met een chatbot. Een voorbeeld is de discussie die begonnen is met “Is the earth flat?”. Dit gespreksverslag kan worden teruggelezen op A.I. Archives (Google, 2023; OpenAI, 2023a, 2023b).

Bronnenlijst

Google. (2023). *Gemini* [Generatieve AI]. A.I. Archives.
<https://aiarchives.org/id/MGX23k0ssC41AH5YWPIU>

OpenAI. (2023a). *ChatGPT* [Generatieve AI]. A.I. Archives.
<https://aiarchives.org/id/47cHEyBfeCXk3i1XCzMp>

OpenAI. (2023b). *ChatGPT* [Generatieve AI]. A.I. Archives.
<https://aiarchives.org/id/DbshXI4LWKG1zkGkP9BF>

Andere voorbeelden bronnenlijst

Digitaal Toegankelijk. (z.d.). *Read Easy.ai* [Generatieve AI]. <https://readeasy.ai/nl>

Loo van Eck. (z.d.). *Slimtaal* [Generatieve AI]. <https://www.slimtaal.nl/>

Voor alle overige APA-richtlijnen, zie:

Werkgroep APA. (2021). *De APA-richtlijnen uitgelegd: Een handleiding voor bronvermelding in het hoger onderwijs* (3^e herziene druk). SURF.

Ook online beschikbaar: <https://auteursrechten.nl/bronvermelding/handleiding-de-apa-richtlijnen-uitgelegd/>

SURF

info@auteursrechten.nl

www.auteursrechten.nl

2024

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

beschikbaar onder de licentie Creative
CC BY-NC-SA

